

Eleonora's valk en 'wetlands'

Natuurbescherming op Andros, Griekenland

De meesten van ons kennen Griekenland wel als vakantiebestemming en ook vanwege de hotspots voor vogels die er te vinden zijn met bekende plekken zoals Samos en het Dadiawoud.

Al heel wat keren zijn we in Griekenland geweest en het stelde nooit teleur. Dit jaar (2014) besloten we om in het voorseizoen te gaan. De keus valt deze keer op Andros.

Andros maakt deel uit van de Cycladen, maar is een stuk minder bekend dan bijvoorbeeld Mykonos en Santorini. De invloedrijke scheepsmagnaten van het eiland hebben de aanleg van een vliegveld altijd weten te verhinderen, waardoor het wat minder toeristisch is en het oorspronkelijke karakter grotendeels is bewaard. Ook heeft Andros zich in de voorgaande eeuwen vaak aan het lot van de geschiedenis kunnen onttrekken. Mede door de rijkdom aan natuurlijke producten zoals zijde, citroenen en varkensvlees bleef het relatief zelfstandig. De natuur is indrukwekkend: het noorden ruig en weinig begroeid, het zuiden veel groener met vruchtbare valleien en bergstroompjes, die vergeleken met riviertjes op andere Griekse eilanden nog niet droogstaan in dit seizoen. Typisch zijn de vele Oleanders, Citroenbomen, Olijfbomen, Wilde Tijm en in de vochtige delen de Platanen. Ook karakteristiek zijn op veel plekken de stenen muurtjes, die al eeuwen geleden zijn aangelegd en als begrenzing maar ook als wandelpad dienst doen.

Een vast ritueel voor mij is te onderzoeken

welke vogels er zoal kunnen worden verwacht, al weet ik dat eenmaal ter plekke de gewenste soorten lang niet altijd zomaar te vinden zijn. Bij het voorverkennen thuis stuitte ik op de site van Birdingpal.org en verrassend genoeg bleek er een lokaal contact voor Andros te worden vermeld. Na enig e-mail verkeer bleek echter dat de genoemde persoon niet meer op Andros verblijft en dergelijke activiteiten niet meer verricht. Verder speuren dus. Dit bracht me bij Androslife (<http://www.androslife.gr/en/>). Er bleek hier een serieuze natuurbeschermingsorganisatie te bestaan. Ook hiermee werden wat mails uitgewisseld, die wat hoopgeverder waren. We mochten met ze mee en konden na aankomst contact opnemen via een mobiel nummer van een van de medewerkers.

Na een leuke boottocht vanaf Rafina met de ferry (die alvast Geelpootmeeuwen en een Vale Pijlstormvogel (Yelkouan) opleverde) kwamen we op het eiland en onze eindbestemming Batsi aan. Hier namen we enkele dagen om onze draai te vinden en zelf de boel te verkennen. Zo ontdekten we op een steile klif aan zee aan de rand van het dorp een nest met bijna vliegvlugge Torenvalken en zelfs in de schemer op dezelfde plek een prachtige Kerkuil. Op andere korte wandeltripjes kwamen we onder meer Merel, Groenling, Putter,

Turkse Tortel, Huiszwaluw, Boerenzwaluw, Gierzwaluw maar ook een Griekse Spotvogel en wat Kleine Zwartkoppen tegen.

Inmiddels werden we toch wel nieuwsgierig wat dit eiland nog meer voor ons in petto had en werd het tijd om eens contact op te nemen met de mensen van Androslife. We werden direct met open armen ontvangen! De volgende ochtend gingen we met de bus (prachtige rit met ook nog twee keer een glimp van een Roodkopklauwier) naar de oostkant van het eiland naar het plaatsje Korthi, alwaar we werden opgewacht door een medewerker die ons verwees naar het kantoor in de hoofdstraat een eind verderop. Daar werd ik begroet door Isodoros, de man met wie ik gemaïld had. Er volgde een korte uitleg

van hun werk en de vier vogelsoorten die op Andros speciale bescherming genieten: Eleonora's Valk, Havikarend, Kuifaalscholver en Audouins Meeuw. Met drie medewerkers en een dame die wandeltochten organiseert vertrokken we naar de haven om aan boord te gaan van de 'project boot', de Kalypso.

Langs de oostkust van Andros ging de tocht van Khorti tot voorbij de hoofdstad Chora. Daar zou een eilandje zijn, waar vorig jaar maar liefst 182 paar Eleonora's Valk hebben gebroed. Nog vroeg in het seizoen hadden de medewerkers er zelf de week ervoor pas een enkel exemplaar gespot dus het was nog helemaal de vraag hoe succesvol dit tochtje wat dat betreft zou worden. Zoals bekend overwintert deze soort in Madagaskar en vindt het broeden

Een prachtige olijfhelling op Andros. Foto: Harry Vendel

Typisch Grieks eiland. Foto: Harry Vendel

plaats in augustus-september zodat de jongen kunnen worden gevoed met het onfortuinlijke grut aan kleine zangvogels dat dan naar het zuiden trekt. Gedurende de zomer komt de populatie geleidelijk op volle sterkte. Onderweg zagen we heel mooi twee Rotszwaluwen, die door het licht onder de deels beschaduwde klifwand verrassend contrastrijk bleken te zijn. Verder zaten er regelmatig Kuifaalscholvers en Geelpootmeeuwen aan de oever.

Langs de oostkust prachtige, woeste kliffen

Daar was dan het eilandje: verrassend klein en ook nog met een kapelletje en gezelschap van broedende Geelpootmeeuwen en Bonte Kraaien. En wat erger was: tot vorig jaar bleken er ook nog eens ratten voor te komen. Deze leken nu succesvol bestreden te zijn. Het kapelletje bleek overigens maar eens per jaar door een familie te worden bezocht, maar dan wel weer in augustus

duś met grote kans op verstoring. Een andere bedreiging vormen dagjesmensen, die het in hun hoofd halen om hier eens aan te leggen en naar boven te klimmen. Veel valken broeden hier gewoon op het vlakke deel en als de zorgende ouder opvliegt dan zijn enkele minuten in de brandende zon mogelijk fataal voor het broedsel. Een waarschuwingbord met deze strekking bleek sinds de vorige inspectie te zijn verdwenen. Het blijkt maar weer hoe kwetsbaar zo'n kolonie kan zijn en het is maar goed dat een instantie als Andros-life hier een oogje in het zeil houdt. Het viel ons toch al op met hoeveel inzet en passie deze Grieken hun werk deden. Even spande het erom of er überhaupt al valken zouden zijn, maar al spoedig meldden er zich een aantal met hun prachtig sierlijke vlucht. Hoewel het zelf niet eens geroutineerde vogelaars waren, maakten ze ons telkens enthousiast attent op elke valk die verscheen en de boot hield ook stil als er toevallig

een stel Geelpootmeeuwen of Kuifaalscholvers met juvenielen te bewonderen viel. Ook wisten ze veel over de levenswijze van de valken. Zo vertelden ze dat deze soort gek is op zoet water in de nabijheid van hun broedplaats om te jagen op grote insecten, maar ook om daar te badderen. We zagen dit laatste ook enkele keren gebeuren in een enkel poeltje dat was achtergebleven hier en daar langs de kust aan de monding van een stroompje. In totaal zagen we er die dag zo'n 20-30. Wat moet het een spektakel zijn als deze kolonie op volle sterkte na het uitvliegen van de jongen met honderden exemplaren rondvliegt.

Op zoek naar een broedplaats

Als klap op de vuurpijl zagen we op de terugvaart ook nog een Audouins Meeuw, die onmiddellijk opviel door zijn gedrag: heel kalm en laag vliegend, soms landend met de vleugels iets naar voren en happend naar vis. Voor mij de eerste ooit, de uiterlijke kenmerken waren ook goed te zien.

Eenmaal terug in Korthi bleken we te laat te zijn voor de bus terug. Omdat we zelf geen auto rijden, zijn we wel wat gewend; er is in Griekenland altijd wel een oplossing. En jawel, de meegekomen trekking guide bood aan om ons naar Batsi terug te brengen, waar ze zelf vlak in de buurt bleek te wonen. We moesten wel even wachten bij de haven, maar dat bood ons de gelegenheid om het hele gezelschap op een drankje te trakteren. Ook werd ons nog voorgesteld om eens mee te gaan naar een 'wetland'.

Dat deden we een paar dagen later. Nu werden we met een 4x4 opgehaald bij ons appartement en naar het noordoosten van Andros gebracht met op het einde van de rit een spannende afdaling over een nauwelijks te berijden weg, die leidde naar Achla Potami, waar een bergstroom uitmondt in zee. Hier liepen

we een eind stroomopwaarts en het landschap was verrassend fris en groen. De term 'wetland' is wel wat overdreven, maar voor Griekse begrippen is dit een waterrijk gebied. Timing is belangrijk, enkele weken hiervoor was er veel doortrek van allerlei soorten, nu was het gewoon een heel mooi gebied. Ook hier in de baai weer een Audouins Meeuw.

Het 'wetland' Achla Potami

Zelf hebben we ons later nog een keer met de taxi naar een moeilijk bereikbaar strand laten brengen. Hier waren een paartje Alpengierzwaluwen, enkele Torenavalken en alsof het niet opkon weer een Audouins Meeuw die schitterend dichtbij langs kwam zeilen. Ομορφος (prachtig)! Nog vermeldenswaard is dat we enkele malen in een stadsbaai de Kuifaalscholver niet duikend, maar meer 'snorkelend' hebben zien jagen, dus met het lichaam aan het wateroppervlak en de nek ondergedoken. Ook de gedurfde keuze voor de nestplaats van sommige Boerenzwaluwen blijft verrassen: onder de stoffen luifel van een bakkerij of pal boven de ingang van een restaurant.

Nog heel wat andere soorten passeerden de revue tijdens deze topvakantie (een Roodstuitzwaluw en de vele Kuifleeuweriken bijvoorbeeld) en ik heb nergens anders in Griekenland ooit kikkers gehoord. De Havikarend blijft op het wensenlijstje pronken en de fanaten zouden ook de Bruinkeelortolaan of de Ruppels Grasmus hebben willen scoren. Maar voor ons is Andros een paradijs geweest. Mocht de lezer zelf die kant op willen en nadere informatie wensen dan kun je contact met me opnemen via e-mail.

■ Harry Vendel
harryvendel@online.nl